

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Część I	
NAUKA O PRZESTĘPSTWIE I ZASADACH ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ	
Rozdział I	
Pojęcie prawa karnego i jego podział	17
1. Pojęcie prawa karnego i jego cechy szczególne	17
2. Podział prawa karnego	18
3. Funkcje prawa karnego	22
4. Źródła prawa karnego	24
Pytania kontrolne i problemowe	27
Rozdział II	
Budowa i wykładnia przepisów prawa karnego	28
1. Budowa przepisów prawa karnego	28
2. Wykładnia przepisów prawa karnego	33
Pytania kontrolne i problemowe	36
Rozdział III	
Zasady obowiązywania ustawy karnej	37
1. Zakres obowiązywania ustawy karnej	37
1.1. Temporalny zakres obowiązywania ustawy karnej	37
1.2. Zasady obowiązywania ustawy karnej co do miejsca	40
1.3. Podmiotowy zakres obowiązywania ustawy karnej	42
2. Skutki skazania poza granicami RP	44
3. Wpływ zmiany ustawy na odpowiedzialność karną	45
Pytania kontrolne i problemowe	49
Rozdział IV	
Nauka prawa karnego i nauki z nią związane	50
1. Rozwój nauki prawa karnego	50
1.1. Nurt humanitarny w prawie karnym	50
1.2. Szkoła klasyczna prawa karnego	51
1.3. Szkoła antropologiczna	52
1.4. Szkoła socjologiczna	53
2. Współczesny nurt neoklasyczny	54

3. Teoria ekonomiczna	55
4. Nauka prawa karnego a nauki pokrewne	56
4.1. Kryminologia i kryminalistyka	56
4.2. Polityka kryminalna i nauki penitencjarne	56
Pytania kontrolne i problemowe	57

Rozdział V

Definicja przestępstwa	58
1. Elementy struktury przestępstwa	58
1.1. Czyn w prawie karnym	58
1.2. Pojęcie czynu zabronionego	60
1.3. Zagadnienie bezprawności kryminalnej	61
1.4. Zawinięcie jako przesłanka odpowiedzialności karnej	62
1.5. Element materialny w strukturze przestępstwa	63
2. Zdolność do ponoszenia odpowiedzialności karnej z uwagi na podmiot	65
3. Pojęcie ustawowych znamion przestępstwa i ich systematyka	69
4. Ogólna klasyfikacja przestępstw	74
4.1. Podział przestępstw ze względu na podmiot	74
4.2. Podział przestępstw ze względu na formę czynu	75
4.3. Podział przestępstw ze względu na wagę czynu	78
4.4. Podział przestępstw ze względu na skutek. Zagadnienie związku przyczynowego	79
4.5. Podział przestępstw ze względu na typ rodzajowy	85
4.6. Podział przestępstw ze względu na tryb ścigania	86
Pytania kontrolne i problemowe	87

Rozdział VI

Zagadnienie strony podmiotowej czynu zabronionego oraz winy w prawie karnym	89
1. Postacie strony podmiotowej czynu zabronionego	89
1.1. Umyślność i jej formy	89
1.2. Nieumyślność i jej formy	93
1.3. Mieszane postacie strony podmiotowej	95
2. Istota winy w prawie karnym	96
2.1. Teorie winy	96
2.2. Definicja winy	99
3. Funkcje winy w prawie karnym	100
Pytania kontrolne i problemowe	102

Rozdział VII

Okoliczności uchylające kryminalną bezprawność czynu	103
1. Istota kontratypu i jego miejsce w strukturze przestępstwa	103
2. Kontratypy kodeksowe	105
2.1. Obrona konieczna	105
2.2. Stan wyższej konieczności	110
2.3. Kolidzja obowiązków	112

2.4. Ryzyko nowatorstwa	113
3. Kontratypy pozakodeksowe	114
3.1. Ryzyko sportowe	114
3.2. Działanie w granicach uprawnień i obowiązków	115
3.3. Karcenie małoletnich	116
3.4. Rola zgody dysponenta dobra prawnego	117
3.5. Zabiegi lecznicze	118
Pytania kontrolne i problemowe	119

Rozdział VIII

Okoliczności dekompletujące podmiotowe przesłanki odpowiedzialności karnej .

1. Istota okoliczności wyłączających winę a wyłączenie umyślności lub nieumyślności	121
2. Poszczególne okoliczności dekompletujące podmiotowe przesłanki odpowiedzialności karnej	122
2.1. Pojęcie błędu i jego rodzaje	122
2.2. Błąd co do faktu	124
2.3. Błąd co do bezprawności	128
2.4. Błąd co do okoliczności wyłączającej odpowiedzialność karną	129
2.5. Stan wyższej konieczności i kolizja obowiązków	129
2.6. Działanie w warunkach rozkazu	131
2.7. Niepoczytalność i poczytalność ograniczona w stopniu znacznym	132
3. Problem odpowiedzialności karnej za czyn popełniony w stanie zawinionej niepoczytalności lub poczytalności znacznie ograniczonej	134
Pytania kontrolne i problemowe	136

Rozdział IX

Formy popełnienia czynu zabronionego

1. Formy stadialne popełnienia czynu zabronionego	137
1.1. Istota form stadialnych	137
1.2. Charakterystyka poszczególnych form stadialnych	137
1.2.1. Przygotowanie	137
1.2.2. Usiłowanie	140
2. Formy współdziałania w popełnieniu czynu zabronionego	145
2.1. Modele odpowiedzialności karnej za współdziałanie w popełnieniu czynu zabronionego	145
2.2. Charakterystyka poszczególnych form współdziałania w popełnieniu czynu zabronionego	146
2.2.1. Formy sprawstwa i współsprawstwa	146
2.2.2. Podżeganie i pomocnictwo	151
Pytania kontrolne i problemowe	153

Rozdział X

Zbieg przepisów ustawy

1. Istota zbiegu przepisów ustawy	155
2. Pomijalny zbieg przepisów ustawy i jego konsekwencje	155

3. Rzeczywisty zbieg przepisów ustawy i kumulatywna kwalifikacja prawna	158
Pytania kontrolne i problemowe	159

Rozdział XI

Zbieg przestępstw	161
1. Istota zbiegu przestępstw	161
2. Prawna jedność przestępstwa (pozorny zbieg przestępstw)	161
2.1. Przestępstwa wieloczynowe	161
2.2. Przestępstwa o alternatywnie określonych znamionach czynności wykonawczej	162
2.3. Przestępstwo ciągle	162
2.4. Czyny współukarane	165
2.5. Przestępstwo trwale	166
2.6. Przestępstwo złożone	167
3. Zbieg rzeczywisty przestępstw	167
3.1. Przesłanki rzeczywistego zbiegu przestępstw	167
3.2. Zasady orzekania kary łącznej	168
Pytania kontrolne i problemowe	174

Część II

ŚRODKI REAKCJI NA CZYN ZABRONIONY

Rozdział I

Kary	179
1. Pojęcie kary kryminalnej i katalog kar	179
2. Grzywna	182
3. Kara ograniczenia wolności	184
4. Tak zwana kara mieszana	188
5. Terminowa kara pozbawienia wolności i zasady jej wykonywania	189
6. Kara dożywotniego pozbawienia wolności	192
Pytania kontrolne i problemowe	192

Rozdział II

Środki karne i kompensacyjne oraz przepadek	193
1. Uwagi ogólne	193
2. Środki karne	194
2.1. Pozbawienie praw publicznych	194
2.2. Zakazy lub nakazy określonego zachowania	195
2.3. Świadczenie pieniężne	203
2.4. Podanie wyroku do publicznej wiadomości	203
3. Przepadek	204
4. Środki kompensacyjne	208
4.1. Obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za krzywdę	208
4.2. Nawiązka	209
Pytania kontrolne i problemowe	210

Rozdział III

Środki związane z poddaniem sprawcy próbie	212
1. Pojęcie, cele i formy probacji	212
2. Warunkowe umorzenie postępowania	213
3. Warunkowe zawieszenie wykonania kary	217
4. Warunkowe zwolnienie z reszty kary pozbawienia wolności	225
Pytania kontrolne i problemowe	229

Rozdział IV

Środki zwalczania recydywy oraz przestępczości zawodowej, zorganizowanej i terrorystycznej	230
1. Recydywa	230
1.1. Pojęcie recydywy	230
1.2. Przesłanki i skutki recydywy szczególnej	231
2. Przestępczość zawodowa, zorganizowana i terrorystyczna	233
2.1. Pojęcie przestępczości zawodowej, zorganizowanej i terrorystycznej	233
2.2. Środki przeciwdziałania przestępczości zawodowej, zorganizowanej i terrorystycznej	234
Pytania kontrolne i problemowe	236

Rozdział V

Wymiar kary	237
1. Pojęcie i zasady sądowego wymiaru kary	237
2. Dyrektywy sądowego wymiaru kary	239
3. Nadzwyczajny wymiar kary	243
3.1. Nadzwyczajne obostrzenie kary	243
3.2. Nadzwyczajne złagodzenie kary	244
3.3. Darowanie kary	247
Pytania kontrolne i problemowe	249

Rozdział VI

Środki zabezpieczające	250
1. Pojęcie oraz geneza środków zabezpieczających	250
2. Zasady stosowania środków zabezpieczających	250
3. Rodzaje środków zabezpieczających	252
4. Skutki uchylania się od środka zabezpieczającego	254
Pytania kontrolne i problemowe	254

Rozdział VII

Uchylenie karalności. Zatarcie skazania	255
1. Pojęcie okoliczności uchylających karalność	255
2. Przedawnienie	255
3. Ustawowe klauzule niekaralności	258
4. Zatarcie skazania	259
Pytania kontrolne i problemowe	260

Część III

ZAGADNIENIA CZĘŚCI SZCZEGÓLNEJ

Rozdział I

Przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej	265
1. Zamach stanu	265
2. Zamach na konstytucyjny organ Rzeczypospolitej Polskiej	266
3. Szpiegostwo	267
4. Przestępstwa w stosunkach międzynarodowych	269
Pytania kontrolne i problemowe	270

Rozdział II

Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	271
1. Zabójstwo oraz inne przestępstwa polegające na spowodowaniu śmierci człowieka	271
2. Przestępstwa polegające na spowodowaniu niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia człowieka	275
3. Przestępstwa polegające na przerywaniu ciąży	278
4. Przestępstwa polegające na spowodowaniu uszczerbku na zdrowiu	280
5. Przestępstwo nieudzielenia pomocy	281
Pytania kontrolne i problemowe	281

Rozdział III

Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu	282
1. Przestępstwo polegające na spowodowaniu zdarzenia powszechnie niebezpiecznego	282
2. Sprowadzenie bezpośredniego niebezpieczeństwa zdarzenia powszechnie niebezpiecznego	283
3. Przestępstwa związane z terroryzmem	283
Pytania kontrolne i problemowe	285

Rozdział IV

Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	286
1. Sprowadzenie katastrofy i wypadek komunikacyjny	286
2. Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	290
3. Odpowiedzialność karna dyspozytora oraz osoby zapewniające bezpieczeństwo w ruchu	291
4. Niestosowanie się do decyzji o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami	292
Pytania kontrolne i problemowe	292

Rozdział V

Przestępstwa przeciwko wolności, czci i nietykalności cielesnej	293
1. Przestępstwo pozbawienia wolności człowieka oraz handlu ludźmi	293
2. Groźba karalna	295
3. Zmuszanie do określonego zachowania	296
4. Utrwalanie wizerunku nagiej osoby	297
5. Wykonanie zabiegu bez zgody pacjenta	298

6. Naruszenie miru domowego	298
7. Pomówienie, zniewaga i naruszenie nietykalności cielesnej	299
Pytania kontrolne i problemowe	301
Rozdział VI	
Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	303
1. Zgwałcenie oraz wymuszenie innej czynności seksualnej	303
2. Przestępstwo seksualnego wykorzystania bezradności lub zaufania	304
3. Przestępstwa seksualne przeciwko małoletnim	306
4. Przestępstwa związane z pornografią	307
5. Przestępstwa związane z prostytutką	308
Pytania kontrolne i problemowe	309
Rozdział VII	
Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece	310
1. Przestępstwo bigamii	310
2. Znęcanie się nad osobą najbliższą lub zależną	311
3. Uchylenie się od alimentacji	312
4. Przestępstwa przeciwko opiece	313
Pytania kontrolne i problemowe	315
Rozdział VIII	
Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych i samorządu terytorialnego	316
1. Przestępstwa przeciwko funkcjonariuszom publicznym	316
2. Sprzedajność, przekupstwo i płatna protekcja	318
3. Nadużycie władzy	321
Pytania kontrolne i problemowe	322
Rozdział IX	
Przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	323
1. Wywieranie wpływu na czynności sądu	323
2. Fałszywe zeznania	324
3. Fałszywe oskarżenie	325
4. Poplecznictwo	326
5. Przestępstwa polegające na uwolnieniu osoby pozbawionej wolności	327
6. Naruszenie zakazu sądowego	328
7. Znęcanie się jako przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	329
Pytania kontrolne i problemowe	330
Rozdział X	
Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu	331
1. Wzięcie lub przetrzymywanie zakładnika	331
2. Kradzież i niszczenie urządzeń sieciowych lub trakcji elektrycznych	332
3. Propagowanie ustroju totalitarnego	332
4. Nawoływanie do przestępstwa lub pochwalanie przestępstwa	333
5. Przestępstwo udziału w grupie lub związku przestępczym	334

6. Przepęstwa związane z nielegalnym przekroczeniem granicy lub pobytem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	335
Pytania kontrolne i problemowe	336
Rozdział XI	
Przepęstwa przeciwko ochronie informacji i dokumentom	337
1. Przepęstwa przeciwko ochronie informacji	337
2. Naruszenie tajemnicy korespondencji	339
3. Fałszerstwo dokumentu	340
3.1. Fałsz materialny dokumentu	340
3.2. Fałsz intelektualny dokumentu	341
Pytania kontrolne i problemowe	342
Rozdział XII	
Przepęstwa przeciwko mieniu	343
1. Przepęstwa polegające na zaborze	343
2. Przywłaszczenie	346
3. Przepęstwa rozbójnicze	347
4. Oszustwo i jego postaci	350
5. Uszkodzenie lub zniszczenie rzeczy	351
6. Paserstwo	352
Pytania kontrolne i problemowe	353
Rozdział XIII	
Przepęstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu	354
1. Karalne nadużycie zaufania	354
2. Oszustwo kapitałowe i ubezpieczeniowe	355
3. Korupcja gospodarcza	357
4. Pranie brudnych pieniędzy	358
5. Przepęstwa przeciwko wierzycielom	359
6. Utrudnianie lub udaremnianie przetargu publicznego	360
Pytania kontrolne i problemowe	361
Rozdział XIV	
Przepęstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi	362
1. Przepęstwa związane z fałszowaniem pieniędzy oraz innych środków płatniczych	362
2. Fałszowanie znaków wartościowych oraz urzędowych	363
Pytania kontrolne i problemowe	363
Literatura podstawowa	365
Indeks rzeczowy	367